

strategic management accounting. The authors developed a strategic map, which formalizes the structure of the balanced scorecard as a part of strategic management accounting.

strategic management accounting, enterprise value, balanced scorecard.

Получено 31.10.13

УДК 657.471.1:691

Т.В.Фоміна, доц., канд.екон.наук

Кіровоградський національний технічний університет

Порядок оподаткування переробних підприємств та виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам

В статті представлено порядок оподаткування переробних підприємств та виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам. Нами висвітлено організаційні та методичні аспекти реалізації механізму виплати компенсації сільськогосподарським товаровиробникам. Представлено власне бачення щодо порядку відображення таких господарських операцій в бухгалтерському та податковому обліку переробного підприємства.

сільськогосподарські товаровиробники, переробне підприємство, компенсація, коефіцієнт розподілу

Т.В.Фомина

Кировоградский национальный технический университет

Порядок налогообложения перерабатывающих предприятий и выплаты компенсации сельскохозяйственным товаропроизводителям

В статье представлены порядок налогообложения перерабатывающих предприятий и выплаты компенсации сельскохозяйственным товаропроизводителям. Нами рассмотрены организационные и методические аспекты реализации механизма выплаты компенсации сельскохозяйственным товаропроизводителям. Представлено собственное видение относительно порядка отражения таких хозяйственных операций в бухгалтерском и налоговом учете перерабатывающего предприятия.

сельскохозяйственные товаропроизводители, перерабатывающее предприятие, компенсация, коэффициент распределения

Постановка проблеми. У загальному вигляді проблема полягає у тому, що Україна на світовій арені виступає як вагомий постачальник сільськогосподарської продукції, тому рівень розвитку її сільського господарства значно впливає на загальний економічний стан держави. Як свідчить вітчизняний досвід, сільськогосподарські підприємства не можуть ефективно функціонувати в умовах сучасної конкуренції без фінансового захисту на державному рівні.

Однією із важливих складових загальної проблеми є питання, пов'язані із запровадженням таких форм державної підтримки як дотації, пільги, компенсації в частині оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Такі заходи повинні стимулювати сільгоспвиробників на виробництво певних видів продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній день через відсутність чітких методик, пов'язаних з визначенням сум компенсації, організаційних аспектів її виплати, відображення її у бухгалтерському та податковому обліку тощо виникає безліч питань у практикуючих спеціалістів з цього приводу. Дана проблематика піднімалась у працях ряду авторів прямо чи опосередковано [1, 2, 3].

Постановка завдання. З обґрунтованих вище позицій метою запропонованої нами статті є узагальнення законодавчих норм щодо оподаткування податком на додану вартість (далі – ПДВ) підприємств-переробників молока та м'яса, закупленого у сільськогосподарських товаровиробників; висвітлення організаційних та методичних аспектів реалізації механізму обчислення та виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам; відображення таких господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. У ході дослідження застосовувались методи аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування, прийоми узагальнення та групування та інші методи наукового пізнання економічних та управлінських процесів.

Виклад основного матеріалу. Один із видів державної підтримки сільського господарства було введено з 01 січня 2012 року Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підтримки сільськогосподарських товаровиробників» від 22.12.2011р. №4268-VI, яким викладено в новій редакції п.1 підрозділу 2 розділу XX Податкового кодексу від 02.12.2010р. №2755-VI. Даним нормативним документом передбачено тимчасово – до 01.01.2015р. підтримку сільгоспвиробників у вигляді компенсації за продукцію одного товарного виду пропорційно вартості поставлених молока та м'яса у живій вазі із розрахунку на гривню вартості без урахування ПДВ. Позитивна різниця між сумою податкових зобов'язань звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту звітного (податкового) періоду, визначена у податковій декларації з ПДВ щодо діяльності з постачання продукції, сплачуватиметься до спеціального фонду Державного бюджету України та на спеціальний рахунок, відкритий в органі Державної казначейської служби України у таких розмірах:

- у 2013р. – до спеціального фонду Державного бюджету України – у розмірі 40%, а на спеціальний рахунок Держказначейства – у розмірі 60%;
- у 2014р. – до спеціального фонду Державного бюджету України – у розмірі 50% та на спеціальний рахунок Держказначейства – у розмірі 50%.

У схематичному вигляді механізм оподаткування переробних підприємств ПДВ та виплати компенсації сільськогосподарським товаровиробникам представлено на рисунку 1.

Слід додати, що такий порядок оподаткування діяльності переробних підприємств не поширюється на осіб, які не зареєстровані як платники податку на додану вартість, а також на операції з постачання продукції, виготовленої переробними підприємствами з:

- імпортованої сировини;
- сировини, поставленої не в живій вазі;
- сировини, що не є сировиною власного виробництва сільськогосподарських підприємств, інших юридичних і фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб - підприємців, які самостійно вирощують, розводять, відгодовують продукцію тваринництва.

Варто зауважити, що, виходячи із вимог Податкового кодексу України, перехід переробних підприємств на спеціальний режим оподаткування ПДВ є справою добровільною, адже навіть якщо підприємство відповідає критеріям переробника сільськогосподарської продукції, але не є зареєстрованим платником ПДВ, або ж не

бажає переходити на спеціальний режим оподаткування ПДВ, то це його право буде цілком законним.

Переробне підприємство суму ПДВ, перераховану на спеціальний рахунок, використовує виключно для виплати сільськогосподарським товаровиробникам компенсації за продані ними молоко і м'ясо в живій вазі. Порядок використання сплачених переробними підприємствами сум ПДВ до спеціального фонду Державного бюджету України встановлюється Кабінетом Міністрів України. На сьогодні такий порядок затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 02.03.2011р. №246 «Питання нарахування податку на додану вартість, що сплачується до державного бюджету переробними підприємствами за реалізовані ними молоко, молочну сировину та молочні продукти, м'ясо і м'ясопродукти, іншу продукцію переробки тварин, закуплених у живій вазі, а також виплати і використання коштів, що надійшли від його сплати».

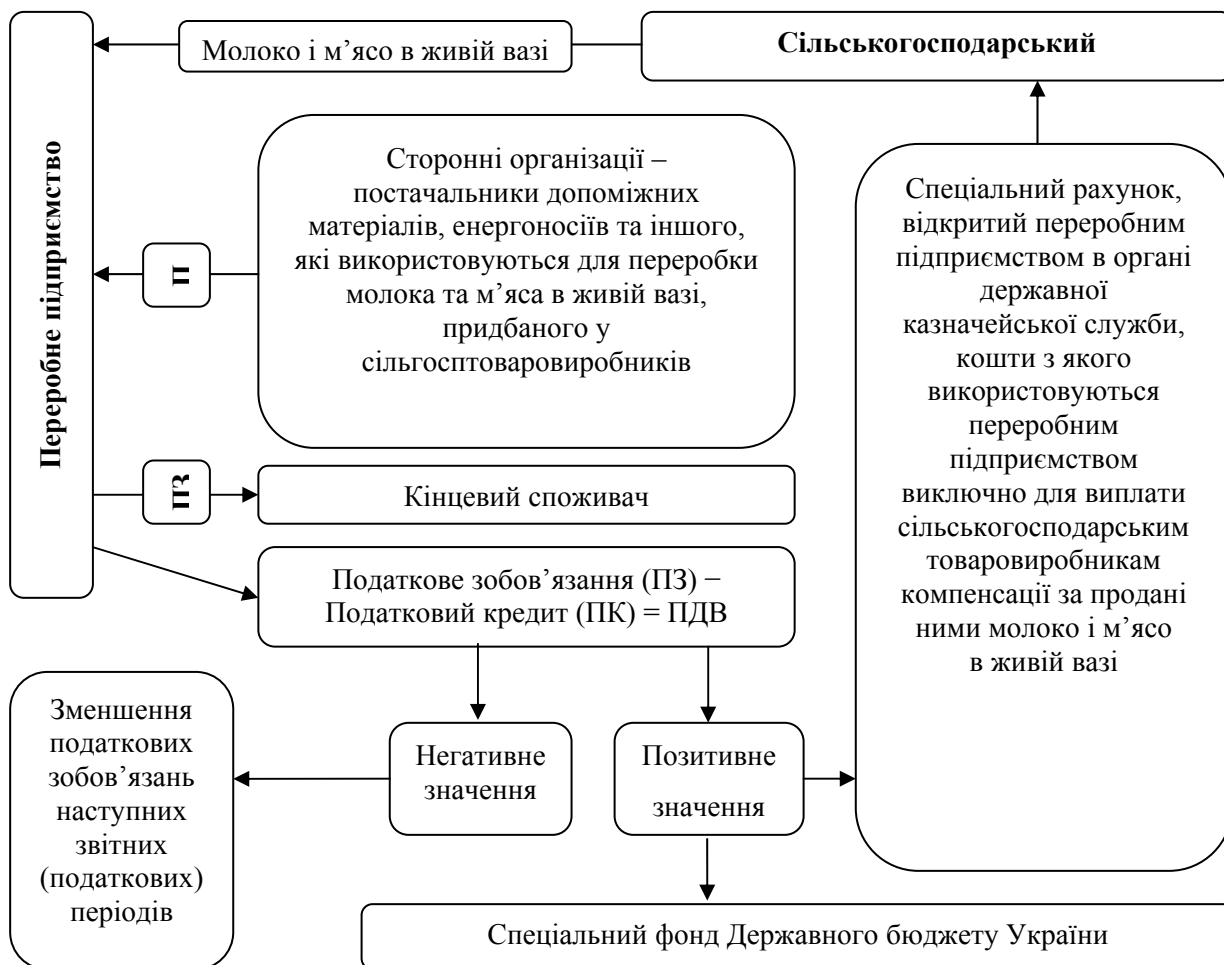

Рисунок 1 - Механізм оподаткування податком на додану вартість підприємств – переробників молока та м'яса в живій вазі

Переробне підприємство від'ємну різницю між сумою податкових зобов'язань звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту звітного (податкового) періоду, визначену у декларації з податку на додану вартість щодо діяльності з постачання продукції, зараховує у зменшення податкових зобов'язань наступних звітних (податкових) періодів.

Переробне підприємство протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця, подає до територіальних органів Міністерства доходів і зборів України податкову декларацію з ПДВ. У

податковій декларації з податку на додану вартість щодо діяльності з постачання продукції окремо відображаються сума податку на додану вартість, що підлягає перерахуванню на спеціальний рахунок для виплати компенсації, та сума податку на додану вартість, що підлягає перерахуванню до спеціального фонду Державного бюджету України. Податкова декларація з ПДВ, за якою здійснюються розрахунки з бюджетом (загальна форма декларації зі іншими видами діяльності) подається переробним підприємством у загальностановленому порядку.

Сума ПДВ, визначена в декларації з ПДВ переробного підприємства підлягає перерахуванню у відповідних розмірах:

- до спеціального фонду державного бюджету – протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку подання податкової декларації;

- на спеціальний рахунок, відкритий в органах державної казначейської служби для виплати компенсації сільськогосподарським товаровиробникам за продані ними молоко та м'ясо у живій вазі, - до 15 числа місяця, наступного за звітним (податковим періодом).

Для підтвердження перерахування сум податку на додану вартість на спеціальний рахунок переробне підприємство разом з податковою декларацією з податку на додану вартість щодо діяльності з постачання продукції надає реєстр платіжних доручень про фактично зараховані на такий спеціальний рахунок кошти за звітний (податковий) період і виписку органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, з такого рахунка.

Сума компенсації розподіляється між сільськогосподарськими товаровиробниками за поставлене ними молоко або м'ясо в живій вазі переробним підприємством щомісяця згідно з Розрахунком розподілу суми компенсації з урахуванням наступного:

- компенсація для кожного сільськогосподарського товаровиробника визначається з урахуванням коефіцієнта, розрахованого як співвідношення суми компенсації, визначеної у податковій декларації з податку на додану вартість щодо діяльності з постачання продукції, до вартості закуплених молока або м'яса в живій вазі без урахування податку на додану вартість;

- визначений коефіцієнт застосовується до всіх сільськогосподарських товаровиробників на гривню вартості поставленого молока або м'яса в живій вазі без урахування податку на додану вартість.

Алгоритм визначення коефіцієнту розподілу наведено у табл. 1.

Таблиця 1 - Порядок визначення коефіцієнту розподілу для виплати компенсації сільськогосподарським товаровиробникам за продане ними молоко та м'ясо в живій вазі

Показник	№ ряд.	Значення
Загальна сума податкового зобов'язання з ПДВ, грн.	1	
Загальна сума податкового кредиту з ПДВ, грн.	2	
Позитивне значення, грн. (ряд.1-ряд.2)	3	
Сума, що підлягає сплаті до спеціального фонду державного бюджету України, грн. (ряд.3*40%)	4	
Сума компенсації, що підлягає перерахуванню на рахунок Державної казначейської служби для виплати компенсації сільськогосподарським товаровиробникам, грн.(ряд.3*60%)	5	
Вартість закупленого м'яса в живій вазі у с/г товаровиробників, грн. (ряд. 11 Декларації з ПДВ)	6	
Коефіцієнт компенсації (ряд.5 / ряд.6)	7	

Форма Розрахунку розподілу суми компенсації та порядок його заповнення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за попереднім погодженням з центральним органом виконавчої влади. Форма розрахунку розподілу наведена у табл. 2.

Таблиця 2 - Розрахунок розподілу суми компенсації між сільськогосподарськими товаровиробниками за продане ними молоко та м'ясо у живій вазі

Сільськогосподарські товаровиробники, що поставляють молоко або м'ясо в живій вазі			Поставлено на переробне підприємство			Коефіцієнт, який застосовується для визначення суми компенсації, грн.	Нарахована компенсація (гр.7*значення коефіцієнта (К)), грн.
для юридичних осіб - повне найменування; для фізичних осіб-ПІБ	для юридичних осіб - код ЄДРПОУ; для фізичних осіб - реєстраційний номер облікової картки платника податків	для юридичних осіб-місцезнаходження; для фізичних-місце проживання	Кількість молока або м'яса в живій вазі, кг	ціна поставлення молока або м'яса в живій вазі без урахування ПДВ, грн.	вартість молока або м'яса в живій вазі без урахування ПДВ, грн.		
1	2	3	4	5	6	7	8

Виплата компенсації сільськогосподарським товаровиробникам здійснюється переробним підприємством до 20 числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом наступним чином:

- юридичним особам - за платіжними дорученнями шляхом перерахування на їх окремі рахунки, відкриті в обслуговуючих банках;
- фізичним особам - готівкою безпосередньо з каси переробного підприємства або згідно з договорами доручення) здійснюється

Підтвердженням виплати сільськогосподарським товаровиробникам компенсації є Відомості про виплачені суми компенсації сільськогосподарським товаровиробникам.

Суми податку на додану вартість, не перераховані на спеціальний рахунок або перераховані з порушенням визначених законодавством термінів, а також суми компенсації, не виплачені сільськогосподарським товаровиробникам або виплачені з порушенням терміну, вважаються такими, що використані не за призначенням і підлягають стягненню до державного бюджету.

Суми компенсації не включаються сільськогосподарськими товаровиробниками - платниками податку на додану вартість до бази оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання молока і м'яса в живій вазі.

Щодо відображення таких операцій в обліку переробного підприємства, то нами запропоновано бухгалтерські проведення, наведені у табл. 3.

Представлені у таблиці 3 бухгалтерські проведення є власним підходом автора, тому не претендує на єдино можливий. Субрахунки, які відкриваються до основних рахунків для ведення обліку компенсації сільськогосподарським товаровиробникам мають бути внесені до робочому плані рахунків переробного підприємства, а принципи її відображення закріплені у Наказі про облікову політику.

Таблиця 3 - Бухгалтерські проведення з обліку компенсації сільськогосподарським товаровиробникам за продане ними молоко та м'ясо у живій вазі на переробному підприємстві

Бухгалтерське проведення		Зміст операції
Дебет	Кредит	
201 «Сировина і матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» / субрахунок «Сільськогосподарські товаровиробники»	Придбання молока або м'яса у живій вазі у сільськогосподарського товаровиробника
311 «Поточні рахунки в національній валюті» / субрахунок «Казначейський рахунок»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	Перераховано суму компенсації на рахунок, відкритий в органі державної казначейської служби
642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» / субрахунок «Компенсація сільськогосподарським товаровиробникам»	311 «Поточні рахунки в національній валюті» / субрахунок «Казначейський рахунок»	Перераховано суму компенсації з казначейського рахунку сільськогосподарському товаровиробнику – юридичній особі
311 «Поточні рахунки в національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті» / субрахунок «Казначейський рахунок»	Повернення суми компенсації на поточний рахунок переробного підприємства для виплати сільськогосподарським товаровиробникам – фізичним особам
301 «Каса в національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	Оприбуткування в касу готівки для виплати компенсації сільськогосподарським товаровиробникам – фізичними особам
642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» / субрахунок «Компенсація сільськогосподарським товаровиробникам»	301 «Каса в національній валюті»	Виплата компенсації сільськогосподарським товаровиробникам – фізичним особам за відомістю сум компенсації з каси підприємства
641 «Розрахунки за податками» / субрахунок «ПДВ по переробній декларації»	642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» / субрахунок «Компенсація сільськогосподарським товаровиробникам»	Зарахування компенсації в рахунок сплати податку на додану вартість по декларації переробного підприємства

Висновки. Елементами наукової новизни проведеного дослідження є узагальнення законодавчих норм щодо оподаткування податком на додану вартість підприємств-переробників молока та м'яса, закупленого у сільськогосподарських товаровиробників; висвітлення організаційних та методичних аспектів реалізації механізму обчислення та виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам; надання власного бачення щодо порядку відображення таких господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку

Теоретичне значення результатів полягає в обґрунтуванні доцільності та необхідності розробки методичних рекомендацій щодо обчислення компенсації, яка виплачується сільськогосподарським товаровиробникам і методики її обліку у переробного підприємства. Застосування та врахування ряду положень запропонованої методики обліку компенсації сільськогосподарським товаровиробникам допоможе практикуючим спеціалістам. В практичному відношенні запропоновані автором підходи використовуються в практичній діяльності таких переробних підприємств, як ТОВ «Фон-Сан» (м.Кіровоград), ТОВ «М'ясопродукт-Кіровоград» (м.Кіровоград), ТОВ «Соколівський м'ясокомбінат» (м.Кіровоград).

Перспективи даного дослідження зводяться до розробки детальних методик обліку компенсації за продане молоко та м'ясо у живій вазі саме у сільськогосподарських товаровиробників.

Список літератури

1. О.В.Шелковнікова, Т.В. Фоміна Методичні засади аудиту нарахування, виплати та використання дотацій сільськогосподарських підприємств /Шелковнікова О.В., Фоміна Т.В./ Наукові праці Кіровоградського державного технічного університету. Економічні науки. Частина I. – вип.4. – Кіровоград: КДТУ, 2003. – С.501-509
2. Фоміна Т.В. Основні етапи проведення аудиту податків, зборів, обов'язкових платежів /Тетяна Володимирівна Фоміна/ Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, вип. 18, Ч.ІІ – Кіровоград: КНТУ, 2010. С.228-233
3. А.М.Лисенко, Н.С. Шалімова Податковий паспорт регіону як інструмент бюджетних надходжень /Лисенко А.М., Шалімова Н.С./ Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічну науки, вип..14. – Кіровоград: КНТУ, 2008. –С.159-165

Tetyna Fomina

Kirovograd National Technical University

Order processing enterprises and tax compensation to agricultural producers

This paper presents the taxation of processors and compensation to agricultural producers with the analysis normal basic rules regarding this issue.

We highlighted the organizational and methodological aspects of the mechanism of compensation to agricultural producers . Presented their own vision on display order of business transactions in accounting and tax accounting processing enterprise. The theoretical significance of the results lies in the rationale and the need to develop guidelines for calculating reimbursement to agricultural producers and techniques of accounting in manufacturing company.

Apply and incorporate certain provisions of the proposed method of accounting compensate agricultural producers to help practitioners.

agricultural producers, processors, compensation, distribution coefficient

Одержано 11.10.13